

2020-10-05

TJÄNSTESKRIVELSE
Dnr SOCN 2020/262

Socialnämnden

Förebyggande åtgärder mot att barn ska fara illa vid sexköp och människohandel

Politikerinitiativ den 25 augusti 2020 av Andreas Falk och Maria Åberg (S)

Förslag till beslut

Socialnämnden bifaller förslagen i politikerinitiativet på så sätt att barn- och familjeenheten i Nacka ska föra en dialog med människohandelssektionen inom Stockholmspolisen samt etablera en samverkan med uppsökande socialsekreterare prostitution i Stockholm stad i syfte att åstadkomma ett kunskaps- och erfarenhetsutbyte. Politikerinitiativet är med detta färdigbehandlat.

Sammanfattning av ärendet

Socialdemokraterna föreslår att socialtjänsten i Nacka fördjupar samarbetet med polisen i Nacka för att hitta bra rutiner för anmälan till socialtjänsten när en vårdnadshavare köpt sex.

Inom polisregion Stockholm utreds sexköp av människohandelssektionen. Människohandelssektionen gör idag en bedömning i varje enskilt fall om det finns anledning till oro för barn och om en orosanmälan i enlighet med 14 kap 1 § socialtjänstlagen (SoL) till socialtjänsten ska göras. Anmälningsförfarandet är i enlighet med lagstiftarens intentioner samt polismyndighetens rådande rutiner och riktlinjer.

Sexköpare utgör en heterogen grupp i samhället varför det inte går att göra några generaliseringar utifrån att de köpt sex. Individuella bedömningar är därför viktiga vad gäller orosanmälningar till socialtjänsten.

Att barn- och familjeenheten i Nacka inleder en dialog med Stockholmspolisens människohandelssektion samt startar en samverkan med uppsökande socialsekreterare prostitution i Stockholm bedömer barn- och familjeenheten skulle gynna barn i Nacka kommun. Dialogen och samverkan bedöms även bidra till fördjupad kunskap och erfarenhetsutbyte.

Förslagen i politikerinitiativet

Socialdemokraterna föreslår att socialtjänsten i Nacka etablerar ett fördjupat samarbete och dialog med polisen i Nacka med syfte att hitta bra rutiner för anmälan till socialtjänsten när pappa/vårdnadshavare köper sex



Enhetens utredning och bedömning

I polisregion Stockholm¹ utreds sexualbrott nästan uteslutande av människohandelssektionen inom Stockholmspolisen. De bedriver både uppsökande verksamhet och spaning. Människohandelssektionen arbetar i nära samverkan med socialtjänsten i Stockholm stad. En uppsökande socialsekreterare från ungdomsjouren Stockholm stad är därför med i polisens operativa arbete och har enskilda samtal med både sexköpare och de som sålt sex. Socialsekreterarens mål i kontakt med sexköparen är att hen ska samtycka till kontakt med behandlingsenheten för köpare av sexuella tjänster (KAST) för att få hjälp att inte köpa sex igen. Cirka 60 procent tackar ja till stödet.

Människohandelssektionen på Stockholmspolisen gör idag en bedömning i varje enskilt fall om det finns anledning till oro för barn och om en orosanmälan till socialtjänsten ska göras. En diskussion förs ofta med den uppsökande socialsekreteraren som är med vid tillslagen. Det görs alltid en orosanmälan om sexköparen är vårdnadshavare och har köpt sex av en minderårig. Orosanmälan görs även gällande den minderåriga som sålt sex.

Enligt sammanträdesprotokoll² från socialnämnden i Umeå kommun har jurist vid polisen gjort en rättsutredning och kommit fram till att ”det inte verkar förenligt med lagstiftarens intention med ett förfarande där en anmälan automatiskt upprättas så snart en förälder misstänks för köp av sexuell tjänst. Det ska finnas misstankar om en social problematik och en bedömning måste göras i varje enskilt fall.” Juristen tillägger att Polismyndigheten sedan 2015 är en (gemensam) myndighet och det är viktigt att myndigheten arbetar på samma sätt över hela landet, därför tas rutiner och styrdokument fram nationellt.

Det saknas forskning avseende orsakssamband mellan att köpa sex och att brista i sitt föräldraskap. Det finns däremot forskning, som anvisat i politikerinitiativet, som tyder på att sexköpare i högre grad ser på kvinnan som ett objekt och är mer benägna att använda våld i nära relationer. Detta är dock inte generellt för alla sexköpare. Enligt flera svenska studier, publicerade av bland annat Folkhälsomyndigheten³ och Brottsförebyggande rådet⁴, är sexköparna ingen homogen grupp. Vare sig när det kommer till ålder, utbildningsnivå, familjesituation eller hur många gånger/hur ofta de köper sex. Därför är det viktigt att polisen inte generaliserar utan fortsätter göra individuella bedömningar om det finns risk/oro för ett barn och därmed anledning för dem att göra en orosanmälan till socialtjänsten.

Enligt kriminalstatistik från Brottsförebyggande rådet avseende polisregion Stockholm år 2019 så anmäldes 176 köp av sexuell handling (6 kap 11 § brottsbalk), 51 av dessa lagfördes och 25 dömdes. Samma år anmäldes 92 köp av sexuell handling av barn under

¹ I polisregion Stockholm ingår Stockholms län och Gotland

² Umeå kommun, sammanträdesprotokoll Individ- och familjenämnden, 2019-04-24

³ Folkhälsomyndigheten, *Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter i Sverige 2017 - Resultat från befolkningsundersökningen SRHR2017*, Folkhälsomyndigheten, 2019

⁴ Brottsförebyggande rådet, *Sexuell människohandel – en fråga om tillgång och efterfrågan*, rapport 2008:24, Brottsförebyggande rådet, 2008



18 år (6 kap 9 § brottsbalk), varav tre lagfördes och tre dömdes. Det finns ingen nationell offentlig statistik över hur många sexköpare som är bosatta i Nacka eller hur många av dem som är vårdnadshavare. Hittills i år har den uppsökande socialsekreteraren vid ungdomsjouren träffat fyra sexköpare från Nacka.

Barn- och familjeenheten i Nacka har idag inget utarbetat samarbete med människohandelssektionen på Stockholmspolisen. Att föra en dialog med dem samt inleda en samverkan med den uppsökande socialsekreteraren för prostitution på ungdomsjouren skulle möjliggöra ett kunskaps- och erfarenhetsutbyte. Diskussioner kring ändrade rutiner för orosanmälan bör dock inte föras då människohandelssektionen redan följer lagstiftarens intentioner och Polismyndighetens riktlinjer.

Förslagets ekonomiska konsekvenser

Förslaget medför inte några ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för barn

Vid alla beslut som rör barn ska det i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa enligt artikel 2 i barnkonventionen. Det är därför av vikt att polisen fortsätter göra enskilda bedömningar varje gång en vårdnadshavare påträffas köpa sex. När polisen bedömer att det finns risk för oro ska de anmäla det till socialtjänsten. Socialtjänsten måste då i sin tur säkerställa att barnet, i enlighet med artikel 19 i barnkonventionen skyddas mot alla former av fysiskt eller psykiskt våld, skada eller övergrepp med mera. En dialog mellan barn- och familjeenheten i Nacka och polisens människohandelssektion samt en samverkan mellan uppsökande socialsekreterare på ungdomsjouren och barn- och familjeenheten i Nacka skulle få positiva konsekvenser för barn och bidra till att barnens rättigheter stärks.

En generell/automatisk orosanmälan av alla vårdnadshavare som köper sex kan innebära negativa konsekvenser för barn. Sexköp är förenat med mycket skuld och skam, inte bara för sexköparen, men även för de i hans närhet. Om ingen oro finns för barnet men en orosanmälan till socialtjänsten ändå alltid skrivs riskerar orosanmälan i sig att skapa oro i en familj. Den oron kan i förlängningen påverka barnet negativt.

Handlingar i ärendet

Politikerinitiativ - Förebyggande åtgärder mot att barn ska fara illa vid sexköp och människohandel.

Caroline Andreasson
Enhetschef
Barn- och familjeenheten

Nina Vallin Nielsen
Kvalitetsutvecklare
Barn- och familjeenheten, kvalitet och stöd